

Dosarul nr. 2ra-553/22
2-19175501-01-2ra-18042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: M. Alexei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Țurcan, I. Dutca, A. Malîi)

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Nicoară Elena,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicoară Elena împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, intervenienți accesorii Școala Profesională nr. 4 și Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău cu privire la recunoașterea dreptului de folosință asupra odăilor și obligarea pârâtului de a înainta demers cu privire la eliberarea ordinelor de repartiție,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021, prin care s-a respins apelul declarat de Nicoară Elena și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020,

c o n s t a t ă :

La 31 octombrie 2019, Elena Nicoară a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, intervenienți accesorii Școala Profesională nr. 4 și Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipiului Chișinău cu privire la recunoașterea dreptului de folosință asupra odăilor și obligarea pârâtului de a înainta demers cu privire la eliberarea ordinelor de repartiție.

În motivarea acțiunii a indicat că, în anul 2000 a fost angajată în calitate de asistentă medicală în cadrul Școlii Profesionale nr. 4 și i s-a transmis în folosință odaia nr. 26 din căminul Școlii Profesionale nr. 4, amplasat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1.

În aceeași perioadă a fost luată la evidență la locul de muncă pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, iar prin ordinul nr. 59 din 29 decembrie 2010 „Cu privire la îmbunătățirea condițiilor de trai a elevilor și colaboratorilor școlii”, i-au fost atribuite în folosință odăile nr. 23 și 24 din căminul Școlii Profesionale nr. 4, amplasat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1.

Reclamanta a susținut că, în temeiul ordinului menționat, împreună cu alți locatari a efectuat reparație capitală a căminului din surse financiare proprii, iar din camere separate au format apartamente prin unirea odăilor, au instalat grupuri sanitare individuale și au contorizat separat fiecare apartament.

Prin hotărârea Guvernului nr. 625 din 12 iulie 2010 căminul pentru celibatari cu nr. 790/1, situat în mun. Chișinău, str. Muncești a fost luat la balanța Ministerului Educației, care prin scrisoare nr. 08/14-7880 din 29 iulie 2010 și-a exprimat acordul la reconstrucția imobilului.

Reclamanta a comunicat că, în anul 2015 un grup de locatari al acestui imobil s-au adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Educației, prin care au solicitat schimbarea statutului juridic al căminului 1 (construcția 02) situat în str. Muncești 790, mun. Chișinău, din cămin pentru celibatari în casă de locuit, recunoașterea dreptului de folosință a spațiului locativ acordat și înaintarea unui demers către autoritatea publică locală cu privire la eliberarea ordinului de repartitie pentru domiciliere permanentă. din 23 mai 2016

Astfel, prin hotărârea Judecătorei Botanica, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017 și decizia din Curții Supreme de Justiție 11 iulie 2018, s-a recunoscut dreptul de folosință asupra spațiului locativ acordat de Școala Profesională nr. 4 angajaților săi, s-a dispus înaintarea demersului cu privire la schimbarea statutului juridic al imobilului în casă de locuit, cu eliberarea ordinelor de repartitie pentru domicilierea permanentă a locatarilor.

Prin demersul din 20 iulie 2018, Ministerul Educației a executat hotărârea irevocabilă menționată supra și a solicitat Consiliului mun. Chișinău să modifice statutul juridic al imobilului, cu eliberarea ordinelor de repartitie locatarilor vizați în hotărârea judecătorească.

Astfel, în legătură cu modificarea statutului juridic de casă de locuit alcătuită din apartamente și având în vedere că este luată la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor de trai la locul de muncă și nu dispune de o altă locuință în mun. Chișinău, la 12 septembrie 2019 s-a adresat cu o cerere către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării pentru a fi inclusă în decizia autorității publice locale cu privire la eliberarea ordinelor de repartitie pentru spațiul locativ acordat.

Reclamanta a indicat că, cererea a fost recepționată la 16 septembrie 2019, însă a fost lăsată fără răspuns.

Consideră reclamanta că dispune de aceleași drepturi ca și alți locatari din imobilul vizat și solicitările sale sunt justificate.

Reclamanta Nicoară Elena a solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor (f. d. 91-94 Vol. I), recunoașterea dreptului de folosință pentru o perioada nedeterminată asupra odăilor nr. 23 și 24, amplasate în bunul imobil cu nr. cadastral XXX, situat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1 cu obligarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de a înainta un demers către Primăria mun. Chișinău, Direcția generală locativ-comunală și amenajare cu privire la eliberarea ordinelor de repartitie pentru odăile respective.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Nicoară Elena.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021, s-a respins apelul declarat de Nicoară Elena și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020.

La 24 martie 2022, Nicoară Elena a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurenta Nicoară Elena, în motivarea recursului a indicat că, concluzia instanței de apel este greșită, or, conform art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la administrarea și deetimizarea proprietății publice, locuințele nu constituie obiect de reglementare al prezentei legi, prin urmare prevederile acesteia nu sunt aplicabile raporturilor juridice din speță și obiectului litigiului formulat în cererea de chemare în judecată.

De asemenea, recurenta a specificat că, nu a solicitat să i se înstrăineze prin privatizare locuința sa, dar a solicitat recunoașterea dreptului de folosință asupra spațiului locativ acordat pentru o perioadă nedeterminată, având în vedere că este chiriaș protejat prin lege.

Mai mult, Ministerul Educației și-a exprimat acordul cu privire la modificarea statutului căminului pentru celibatari în casă de locuit cu eliberarea ordinelor de repartiție locatarilor acestuia care și-au înregistrat dreptul de folosință în Registrul bunurilor imobile.

Recurenta a invocat în acest sens prevederile art. 59 alin. (6) din Legea cu privire la locuințe din 30 aprilie 2015, potrivit căruia persoanele care la data intrării în vigoare a prezentei legi au fost luate la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative conform prevederilor Codului cu privire la locuințe al RSSM, aprobat la 03 iunie 1983 au dreptul prioritar la examinarea cererilor depuse cu privire la acordarea locuinței conform modului prevăzut de Guvern.

La 27 aprilie 2022, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău a depus referință la recursul declarat de Nicoară Elena, prin care a solicitat să fie respins.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 03 noiembrie 2021.

La 15 februarie 2022, instanța de apel a expediat în adresa părților decizia motivată, inclusiv pe poșta electronică a reprezentantului recurente (f.d.214 Vol.I).

Astfel, recursul declarat de Nicoară Elena la 24 martie 2022, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 septembrie 2022, recursul declarat de către Nicoară Elena a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină

decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Examinând recursul prin prisma motivelor de fapt și de drept invocate Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Nicoară Elena din următoarele considerente.

Colegiul reține că reclamanta Nicoară Elena prin acțiunea sa a solicitat să îi fie recunoscut dreptul de folosință pentru o perioadă nedeterminată asupra odăilor nr. 23 și 24, amplasate în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1.

La caz, din materialele dosarului se constată că la 17 octombrie 2000 Nicoară Elena, a fost angajată în calitate de asistentă medicală a Școlii Profesionale nr. 4.

Potrivit listei angajaților ce necesită îmbunătățirea condițiilor de trai în cămin, reclamantei Nicoară Elena i s-a transmis în folosință odaia nr. 26 din căminul Școlii Profesionale nr. 4, mun. Chișinău.

Conform ordinului cu privire la îmbunătățirea condițiilor de trai a elevilor și colaboratorilor școlii nr.59 semnat de directorul Școlii Profesionale nr.4, la 29 decembrie 2010, reclamantei Nicoară Elena i-au fost atribuite în folosință două odăi cu nr.23, 24 în imobilul amplasat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1.

Astfel, Nicoară Elena a avut înregistrată viză de domiciliu până la 20 iunie 2018.

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral 0100120.097 situat mun. Chișinău, str. Muncești 790, este proprietatea statului.

În acord cu art. 10 alin. (2) lit. a) din Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr.121-XVI din 04.05.2007, bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, în particular nu pot fi înstrăinate, nici prin privatizare sau depunere în capitalul social al unei persoane juridice.

Art. 13 alin. (1) al Legii menționate supra prevede că din bunurile nepasibile de privatizare fac parte bunurile domeniului public, patrimoniul persoanelor juridice de drept public.

Respectiv, ținând cont că căminul str. Muncești 790/1 mun. Chișinău aparține cu drept de proprietate statului, Nicoară Elena poate folosi bunul pe perioada raporturilor de muncă cu Școala Profesională nr. 4 din mun. Chișinău, și poate fi evacuată numai cu condiția că să-i acorde o altă încăpere de locuit.

Or, căminul str. Muncești 790/1 mun. Chișinău are destinația stabilită prin actele normative din domeniul învățământului, și astfel, se acordă în folosință angajaților din domeniul învățământului pe o perioadă determinată.

Conform art. 112 din Codul cu privire la locuințe (în vigoare la momentul emiterii actelor) modul de acordare și de folosire a spațiului locativ în cămine este stabilit prin legislația Uniunii R.S.S., prin prezentul Cod și din altă legislație a R.S.S. Moldovenești.

Spațiul locativ din cămine li se acordă muncitorilor, slujbașilor, studenților, elevilor și altor cetățeni pentru timpul lucrului sau învățaturii conform unei hotărâri comune a administrației, comitetului sindical și comitetului comsomolist ale întreprinderii, instituției, organizației, respectându-se norma stabilită pentru cămine.

La caz, prin promovarea prezentei acțiuni reclamanta pretinde recunoașterea dreptul de folosință pe o perioadă nedeterminată a odăilor nr.23 și nr.24 situate în căminul str. Muncești 790/1 mun. Chișinău.

Raportînd la caz dispoziții legale menționate instanța de recurs reține că, reclamanta are dreptul de a folosință asupra încăperilor nr.23 și nr.24, drept care nu este contestat de intimat printr-o acțiune de evacuare.

Regulamentului-cadru privind funcționarea căminelor din subordinea instituțiilor de învățămînt de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 74 din 25 ianuarie 2007, statuează că în limita locurilor disponibile, personalul didactic titular, alți angajați și alte categorii de personal din domeniul educației, încadrate în instituția respectivă, dar și în alte instituții de învățămînt de stat, în cazul lipsei unui loc permanent de trai în localitatea dată, pot beneficia de un loc (cameră) în căminele pentru elevi, studenți, masteranzi și doctoranzi.

Potrivit hotărârii Guvernului nr.625 din 12 iulie 2010, căminul pentru celibatari situat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1, a fost luat la balanța Ministerul Educației, care prin scrisoarea nr.08/14-7880 din 29 iulie 2010 și-a exprimat acordul la reconstrucția acestuia.

Deci, odăile nr.23 și 24 din căminul situat în mun. Chișinău, str. Muncești 790/1 sunt proprietatea statului, transmise în gestiune Școlii Profesionale nr.4 mun. Chișinău, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005.

Respectiv, statutul juridic al căminului este stabilit printr-un act normativ, locuințele respective sunt bunuri din domeniul public la statului, adică spații destinate cu drept de folosință cadrelor didactice, iar reieșind din normele de drept menționate supra argumentele reclamantei nu pot constitui temei juridic pentru recunoașterea dreptului la locuință pe o perioadă nedeterminată.

Prin prisma art. 25 alin. (1) al Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, în perioada studiilor și activității de muncă, persoanele au dreptul să beneficieze de spațiu locativ în cămine, în limita spațiilor disponibile, în temeiul contractului de locațiune încheiat în condițiile cap. VIII.

În acest sens, instanța de recurs precizează că în sensul Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, nu este prevăzută noțiunea de recunoaștere dreptului la locuință.

Colegiul reține că noțiunea de folosință, se definește ca posibilitatea unei persoane, în puterea unui drept, de a utiliza un bun pe o anumită perioadă avînd drept premisă condiția deținerii, de către acea persoană a bunului.

Astfel, Nicoară Elena are drept de folosință a odăilor 23 și 24, în perioada relațiilor de muncă cu Școala profesională nr.4 și nicidecum nu poate fi instituit un termen printr-o hotărâre judecătorească.

Colegiul reține că subsecvent cerințe de recunoaștere a dreptului de folosință reclamanta solicită și obligarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării să înainteze un demers către Primăria mun. Chișinău, Direcția Generală Locativ Comunală și Amenajare privind eliberarea ordinelor de repartitie pentru apartamentele 23, 24 din imobilul cu nr. 790/1, str. Muncești, mun. Chișinău.

În art. 50 din Codul cu privire la locuințe al URSS Moldovenești, era prevăzut temeiul eliberării ordinului de repartitie a încăperilor de locuit.

Codul cu privire la locuințe al URSS Moldovenești, a fost abrogat la 29 noiembrie 2015, și adoptată Legea cu privire la locuințe nr.75 la 30 aprilie 2015.

În Legea cu privire la locuințe nr.75 la 30 aprilie 2015, eliberarea ordinului de repartiție a încăperilor de locuit a fost exclus, fiind introduse alte mecanisme în vederea asigurării a dreptului la locuință a persoanelor care întrunesc condițiile legale în acest sens.

Art. 6 alin.(1) și alin.(3) Cod civil, stabilește că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

La caz, Nicoară Elena a depus acțiunea în instanță la 31 octombrie 2019, însă pretinde exercitarea dreptului de eliberare a ordinelor de repartiție, fără a dispune de cadru legal în acest sens.

Cu referire la argumentul recurenteii precum că anterior printr-o hotărâre judecătorească unor angajați le-au fost recunoscut dreptul de folosință a spațiului locativ în căminele Școlii Profesionale nr.4, mun. Chișinău, Colegiul lărgit menționează că cauza la care face referire Nicoară Elena nu formează o practică judiciară unitară.

Or, rolul jurisprudenței este de a interpreta și aplica la cazuri concrete legea.

Respectiv, nu orice hotărâre care diferă de o altă hotărâre constituie o divergență de jurisprudență.

În cazul Iordan Iordanov c. Bulgariei din 02 octombrie 2009, par. 47, Curtea a reiterat că divergențele jurisprudențiale sunt inerente oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond din cadrul unei jurisdicții teritoriale.

De asemenea, Curtea a recunoscut că este inerentă adoptarea de soluții diferite într-un sistem alcătuit dintr-un ansamblu de instanțe competente să soluționeze în fond într-o anumită jurisdicție teritorială (CtEDO, Sansos Pinto c. Portugaliei, 2008), ba chiar în cadrul aceleiași jurisdicții (CtEDO, Unedic c. Franței, 2008).

Mai mult, s-a decis că dacă instanța a motivat în mod corespunzător hotărârea la finalul unei proceduri contradictorii în care părțile au avut ocazia de a-și prezenta punctele de vedere, simplul fapt că ea este diametral opusă față de soluțiile pronunțate de alte instanțe sesizate cu cereri similare nu conduce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice (CtEDO, Marea Cameră, Nejdhet Şahin și Perihan Şahin c. Turciei, 2011, para. 67).

Principiul res judicata în sine nu impune instanțelor judecătorești naționale să urmeze precedentele în cazuri similare, realizarea coerenței dreptului necesită timp iar perioadele de conflict în jurisprudență pot fi, prin urmare, tolerate fără a submina securitatea juridică.

Curtea de la Strasbourg arată că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel că schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice (CtEDO, Unedic c. Franței, 2008, para. 74; Legrand c. Franței, 2011), dar trebuie întrunite două condiții: noua abordare să fie consecventă la nivelul acelei jurisdicții și instanța care a decis schimbarea interpretării să motiveze detaliat considerentele pentru care a decis astfel (CtEDO, Atanasovski c. Macedoniei, 2010, para. 38).

Nu este un reviriment de jurisprudență în situația în care hotărârea instanței supreme prin care se derogă de la jurisprudența constantă este singulară și atât timp cât nu se explică detaliat motivele schimbării poziției acestei instanțe (CtEDO, Ilie Șerban c. României, 2011, para. 30).

Mai mult, instanța de la Strasbourg consideră că pentru unificarea jurisprudenței nu este suficientă pronunțarea unei hotărâri de speță de către instanța supremă, ci trebuie căutată o soluție căreia legea națională să îi confere o autoritate interpretativă obligatorie față de toate instanțele inferioare, cum este recursul în interesul legii (CtEDO, Ștefănică c. României, 2010, para. 37).

Prin urmare, nu poate fi reținut argumentul recurenteii potrivit căruia la emiterea soluției pe caz instanța de recurs urmează să țină cont de soluția dată într-o altă cauză similară, întrucât din interpretarea dispozițiilor se impune soluția de respingere a acțiunii.

Față de aceste împrejurări, instanța de recurs constată că instanța de apel a dat o apreciere corectă litigiului, procedând la o corectă interpretare și aplicare a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios.

Din motivele expuse, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Nicoară Elena.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicoară Elena împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, intervenienți accesorii Școala Profesională nr. 4 și Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău cu privire la recunoașterea dreptului de folosință asupra odăilor și obligarea pârâtului de a înainta demers cu privire la eliberarea ordinelor de repartiție.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Dumitru Mardari